

časa, da so tudi višje glave prišle do izpoznavanja, da tako ne gre in je nespametno, tako očitno se upirati zdravi pameti. A vsekakor ostane to imenovanje značilno za ravnanje visokega deželnega šolskega sveta. Na Lješe so poslali sedaj gđc. Rager iz Prevalj, ki je tudi Nemka, a pozna menda toliko tukajšnje slovensko narečje, da se bo mogla z otroki razumeti, dasiravno sama to zanikuje.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

„Jubilejska samopomoč“. — Dne 5. t. m. je umrl v Braslovčah na Štajarskem član nadučitelj Valentin Jarc. Razposlal sem članom poštne položnice, da vplačajo 2 K in 10 v za poštne stroške.

Ako hoče kdo izmed čč. članov poravnati še letnino za 1904. l. naj doda še 2 K, s tem prihrani meni delo in sebi poštne stroške. Fran Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Učiteljsko društvo kranjskega šolskega okraja zbornje v četrtek dne 3. decembra t. l. popoldne ob 2. uri v šoli na Primskovem po sledečem vzporedju: 1. Pozdrav. 2. Geometrično risanje v ljudski šoli, poroča g. Fr. Ivanc iz Kranja. 3. Razgovor o nadaljnjih korakih glede izboljšanja našega gmotnega stanja. 4. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi odbor.

Opomba: Tiste učitelje in učiteljice, ki imajo ponavljalno šolo, opozarjamo na odl. dež. šol. sveta z dne 2. dec. 1902. l. št. 4208, glasom katerega odpali ponk lahko nadomeste drugokrat.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj je zborovalo dne 5. t. m. v okoliški šoli ptujski ob precej dobri udeležbi. Predavanje g. Riedla o čebeloreji je privabilo tudi tri goste-čebelarje v našo sredo.

Po običajnem nagovoru in pozdravu g. predsednika, ki izrazi svoje veselje nad precej obilno udeležbo ter pozivlja društvenike k neumornemu delu v prid šole in učiteljstva, se je odobril zapisnik zadnjega zborovanja. — Na poziv načelnika štajerskega „Lehrerbunda“, g. Jos. Killerja, s katerim niso vsi člani zadovoljni, se sklene, da se mu izreče popolno priznanje za dosedanje delovanje v prosep ljudskega šolstva in v prid učiteljstva. Na poziv istega se je tudi sklenilo, da naj udje „Lehrerbunda“ pošiljajo članarino sami kar naravnost na blagajnika istega društva, sicer bi imel naš blagajnik preveč sitnosti. Pri tem zborov. smo imeli tudi vendar enkrat hospitacijo v I. dekliškem razredu. Nastopil je tovariš Družovič ter nazorno pokazal, kako se naj poučuje petje na nižji stopnji ljudske šole. Tej hospitaciji je sledila potem kratka razprava o pevskem pouku. Pred vsem je povdarjal g. predavatelj, ki je strokovnjak v tem predmetu, da je polagati posebno pažnjo na izbero snovi za to stopnjo. Dalje se naj pouk v petju začne z lahkimi, otroškemu duhu na tej stopnji primernimi pesmami, ne pa s posameznimi glasovi, kakor se to še mars kje godi, zakaj pesem je otrokom znana in ne posamezni glasovi. Le žal, da je bilo tistih društvenikov najmanj navzočih, ki bi jih moglo to najbolj zanimati. G. predavatelj je žel vsestransko priznanje, kar je gotovo znamenje, da je svojo stvar dobro rešil.

Po nasvetu tovariša Iv. Klemenčiča, naj se postavi kot kandidat v okrajni zastop ptujski tudi en učitelj, se je sklenilo predlagati dotičnemu volilnemu odboru, naj postavi kot kandidata tovariša Dragotina Zupančiča, krčmarja in veleposestnika v Ptuj.

Ker se je pri zadnjem zasedanju deželnega zbora štajerskega dež. odbornik ter poslanec Robič zavzel za odpravo krivičnega III. plač. razreda, se je sklenilo enoglasno, da se mu izreče zahvala.

Gosp. Riedl je potem jako zanimivo predaval o čebeloreji, posebno se oziral na to, kako je treba čebele oskrbeti za zimo, da ostanejo zdrave in da ne pomrjejo. Tudi ta govornik je žel vsestransko pohvalo. K sklepu pa je predlagal, da se ustanovi podružnica „osrednjega avstrijskega čebelar-

skega društva“ za Ptuj in okolico, kar se je tudi zgodilo. Pristopilo je takoj nad 20 članov.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo je zborovalo dne 8. novembra t. l. v Šmarju. K zborovanju je došlo 18 tovarišev in tovarišice iz šmarskega okraja, iz sosednega rogaškega okraja pa žal, ni bilo nikogar. Upajmo, da bo nova železnica, ki se ima v kratkem otvoriti, tesneje spajala učiteljstvo obeh okrajev! Društvu sta na novo pristopila gđc. Otilija Fink, učiteljica pri Sv. Petru, ter g. Rudolf Dostal, učitelj pri Sv. Vidu. Oba sta letos nastopila svojo prvo službo, zato nas veseli, da sta takoj pristopila društvu.

Tovariš Strmšek je govoril o naši stanovski disciplini. Rekel je, da zavladuje v učiteljski organizaciji splošna otropnost; le nekateri so delavni, večina je pa apatična, mnogo jih o naši organizaciji ni niti poučenih, naša podjetja ne uspevajo. Kot prvi vzrok tej otropnosti se mi zdi napačna vzgoja na učiteljskih. Mlajši naraščaj prihaja iz učiteljskega prepohleven in ni dovolj navdušen za svoj stan. Drugi, najvažnejši vzrok je ta, da si nismo znali pridobiti dovolj krepkih soborilk v vrstah naših stanovskih tovarišic. Njih število narašča, kmalu bodo imele večino nad učitelji; a koliko izmed njih je poučenih o naši organizaciji? Koliko izmed njih sodeluje pri nji? Koliko jih je, ki so naročene na naše liste? Koliko jih je, ki naše liste sploh čitajo?! Če se nam naše stanovske tovarišice ne pridružijo v večji meri kot sedaj, potem ostaneje naši voditelji kmalu poveljniki brez armade. Tretji vzrok je sedanjí realistični tok časa. Ideali so rodili našo organizacijo, in če le-ti ginevajo, mora hirati organizacija. Četrty vzrok je sedanje naglo življenje: staro se preživlja, ter hlastno hrepenimo po novem. Govornik želi, da bi se vse učiteljstvo tesneje oklenilo svojih društev in njih zvez, da bi v taistih vsi delovali; da bi se ne kritikovalo samo, ampak da bi se tudi nasvetovalo, kako se ima bolje delovati; da bi se podpirali naši listi in sploh vsa naša podjetja; da bi gojili pravo tovarištvo ter v tem oziru navaja kot zgled vzorno organizacijo nekaterih drugih stanov. Dal Bog, da besede govornikove obrode obilen sad!

Tovariš Hinko Sumer je podal pregledno sliko o letošnji glavni skupščini štaj. „Lehrerbunda“ v Lipnici. Podarjal je taktostno govornikov, neprijetno so pa morale slovenskega udeleženca dirniti „frankfurtarice“, ki so udeležencem plapolale v pozdrav. Društvo „Selbsthilfe“ dobro uspeva ter šteje tudi več članic, dočim je pri naši „Jubilejski samopomoči“ ena edina članica. Ker se bo odslej od vsakega uda „Lehrerbunda“ pobiralo po 4 K letnine, bo naše društvo najbrž moralo svoje razmerje do „Lehrerbunda“ izpremeniti. Poročilo se vzame pohvalno na znanje ter se sklene, da se dá na dnevni red prihodnjega zborovanja razgovor o društvu „Selbsthilfe“ in „Jubilejska samopomoč“ ter razgovor o razmerju našega društva napram „Lehrerbundu“.

Glede na društveno 30letnico so se sprejeli nastopni odbori predlogi: a) spominska slavnost se ima vršiti na delavnik v mesecu majniku p. l. v Šmarju; b) društvo izda in založi domovinoslovne črtice šmarskega in rogaškega okraja kot spominsko knjižico, ki ima obsezati zemljepisno in zgodovinsko snov, eventualno tudi zemljevid obeh okrajev ter ima glavni namen, služiti učitelju kot pomožna knjiga pri domovinoslovnem pouku. Knjižico uredi že izvoljeni slavnostni odbor, gradiivo zanjo pa pomaga nabrati vse učiteljstvo obeh okrajev in se v ta namen določijo točke, na katere se je pri nabiranju gradiiva ozirati ter se določijo posameznim šolam. Dne 6. januarja p. l. ima društvo svoje glavno zborovanje. Pridite takrat vsi!

Šentlenartsko učiteljsko društvo je zborovalo 8. t. m. v tem letu že 10tič. Meseca septembra t. l. je g. predsednik Jos. Mavrič razen navadnih točk omenil imenovanje učiteljem na Ljubečni g. A. Laha, obžaloval njegov odhod, ga slikal kot vnetega in rednega društvenika s prošnjo za skorajšnjo vrnitev. Po dnevnem redu sta govorila 2 tovariša, g. Kranjc o pospeševanju pozornosti učenčeve v šoli, g. Klemenčič o nadaljevalnih tečajih na ljudski šoli. Oba sta imela obširno poročilo, in sta za trud žela splošno priznanje in pohvalo.

Ta mesec smo 8. zborovali tudi v Št. Lenartu. Po običajnih pozdravih nam predstavi predsednik novega člana g.

nadučitelja Edv. Blenka od Sv. Benedikta. Med raznimi poročili se je tudi nasvetovalo v zadevi pospeševanja za odpravo III. plač. razreda, da se poda deputacija k g. dež. poslancu J. Roškarju. Ta gospod je priznal krivično mero v enakih razmerah, dejal, da se bo prej kot slej to popravilo, pa gotovosti časa še ni mogel povedati. Deputacija je prepričana o njegovi naklonjenosti, se mu zahvalila za vneto sodelovanje pri glasovanju s prošnjo, tudi vnaprej se za nas s poslancem Robičem potezati za realizovanje naših želj.

Posvetovalo se je o nasvetih „Lehrerbunda“ in njegovih točkah ter se sklenilo po njegovih pravilih. Tudi „Učiteljski Tovariš“ mora imeti enaka pravila, da bo vsak član imel tudi ta list.*) Ker je „Lehrerbund“ za nas Štajerce resnično mnogo pridobil in uvaža naše zadeve, ostane društvo vnaprej kot zavezin član, zaradi tega se tudi podvrže istim ukrepom, da si naroči vsak član list „Schul- u. Lehrer-Zeitung.“

Letnino za ta časnik 4 K bode pobiral društveni denarničar četrtletno.

Na to se priporoča zavarovanje proti nezgodam z Dunaja. —

G. J. Killerju se izreče enoglasno zaupnica s srčno zahvalo za njegovo nevstrašno delovanje v naš blagor; mi mu tega res ne moremo povrniti. Bog ga živi! — G. predsednik Mavrič prečita iz „Učit. Tovariša“ izvrsten članek „Učiteljeva stanovska zavest“, priporočuje ga v gorko posnemanje. — O zborovanju „Lehrerbunda“ ki sta se ga vdeležila gg. Jos. Mocher in Čuček, poroča g. Mocher v splošno zadovoljnost ter se jima izreče zahvala.

G. Rajšp M. poroča končno še o „Kmetijskih nadaljevalnih tečajih.“ Taki so bili že za dobe neumrlega Slomška z imenom „Nedeljska šola“ trajajoča od 11—12. in od 1.—2. V teh urah se je posebno gledalo na kmetijstvo in take račune. G. poročevalec pravi, s kakšno vnemo so si pridobivali sploh vsi mladeniči take nauke, da je bilo res veselje jih poučevati. Tudi sedaj bi ne škodovali mladini taki tečaji; kmetijstvo bi spet mnogo pridobilo, blaginja se vrnila, število pijančkov pa izdatno zmanjšalo. Temu poročilu se izreče polno priznanje z zahvalo.

Po raznih pogovorih, kakor n. pr. o knjižicah Schwentnerjevih za učence in potem o obravnavi šol. zamud itd., zaključil g. predsednik zborovanje. — Decembra na svidenje zopet v St. Lenartu!

Učiteljsko društvo gornjegrajskega okraja je zborovalo dne 8. t. m. v Bočni pri Gornjem gradu. Udeležba nepričakovano dobra. Predsednik Burdian pozdravi navzoče člane in goste, prečita v zadnjem času došle dopise ter se z iskrenimi besedami spominja braslovškega nadučit. Jarca, ki je pred nekaj dnevi umrl. Učiteljstvo našega okraja je prepozno zvedelo to novico, zato se ni moglo udeležiti pogreba. V znak žalosti vstanejo navzočniki ter blagemu pokojniku v spomin zakličejo: „Slava njegovemu spominu!“ Namesto venca na grob smo zbrali 10 K za družbo sv. Cirila in Metoda. Naznanjeno predavanje o risanju se je odložilo iz tehničnih vzrokov za eno prihodnjih zborovanj. Tudi poročilo o Lehrerbundovem zborovanju v Lipnici je izostalo, ker ni bil poročevalec navzoč. Predaval pa je nadučitelj Kocbek o domoznanskih črticah našega okraja. Prečital je ravnokar izdani ukaz c. kr. okr. šol. sveta glede domoznansva in krajeznanstva. Priporočal je, naj se na vsaki šoli sestavi natančen krajepis dotičnega okoliša ter se v obliki učnih slik izdela domoznanska snov. Šolske kronike so z ozirom krajeписа navadno pomanjkljive, treba je marsikateri vir še prebrskati in končno sestaviti natančen, vsem zahtevam odgovarjajoč krajepis. Napačna imena se morajo izriniti ter uadomestiti s pravilnimi. Konsekventno rabimo le prava imena in glejmo na to, da se taka udomačijo med narodom. Na raznih primerih je razjasnoval, kako potrebna je uvedba pravilnih imen. Debata, ki se je vnela po zanimivem predavanju, je bila kaj živahna. Kelc, Knaflič, Wudler, Armič, Dedič, Šijanec itd. so izražali svoja mnenja. Končno se sprejme soglasno Kelčev predlog: Pri prihodnjem zborovanju, ki se vrši v Gornjem gradu, naj referira Kocbek,

znan strokovnjak v krajeznanstvu našega okraja, o njem, v tem ko naj Šijanec praktično obravnava domoznanstvo. Kot v dodatek prejšnji temi je govoril Šijanec o šegah in navadah v našem okraju in zlasti o ženskih nošah v Solčavi za prejšnjih let. Z zanimanjem so poslušali navzočniki poročevalca ter na njegovo prošnjo obljubili, da mu hočejo vsi pomagati pri zbiranju folkloristične snovi.

Blagajnikovo poročilo kaže 52 K 20 h dohodkov in 54 K 65 h stroškov. Če bi vsi plačali svoj donesek, bi pa imeli 23 K 55 h prebitka. Nekateri so takoj poravnali svoj dolg, tako da je kasa sedaj zopet aktivna. Pregledovalca računov sta našla vse v redu, na kar se je blagajniku Wudlerju izrekla zahvala in priznanje.

V novi odbor so izvoljeni: predsednikom Ivan Kelc, iz Nove Štiffe; namestnikom Franc Kocbek iz Gornjega grada; blagajnikom Peter Wudler iz Ljubnega; tajnikom Ignacij Šijanec iz Gornjega grada; odbornikoma Ivan Klemenčič iz Rečice in R. Knaflič iz Gorice.

Na predlog Kelčev se odpošlje poslancu Robiču zahvala, ker je v prilog šol 3. plač. razreda stavil predlog v dež. zboru; našima poslancema dr. Dečkotu in dr. Hraševcu pa prošnja, naj Robičev predlog krepko podpirata. (Vodstvo društva je takoj drugi dan izdelalo dotične spomenice ter jih odposlalo omenjenim poslancem.)

Zastopnik učiteljstva v okr. šol. svetu je nato poročal o svojem delovanju v tej korporaciji.*) Omenja ukrepe glede zdravniških izpričeval, razpravlja o obravnavi zamud in kaznovanih strank, o proračunih, o odlokih in ukazih itd. Z veseljem smo tudi sprejeli vest, da se novi formulari zapisnikov šolskih zamud v kratkem uvedejo. Po raznih vprašanjih lokalnega pomena in njih rešitvi je zborovanje dosedanj predstnik Burian zaključil ter pozival učiteljstvo, naj se še tesneje oklene društva. Osebnosti na stran — in složno na delo! Prihodnje zborovanje bo meseca sušca v Gornjem gradu ako bi prej ne bilo potrebno sklicati zborovanja.

Vestnik.

Učiteljski konvikt. G. Rihard Šeber, tiskar in založnik šolskih tiskovin v Postojni 60 K; g. R. Šeber 2 K preplačila za „Ročni zapisnik.“

Osebnosti. Na v dvorazrednico razširjeno šolo v Novi Štifi pri Gornjem gradu je imenovana provizorična učiteljica gospica Štefanija Einspieler, maturantinja iz Ljubljane. — Gdč. Ana Tomčeva, učiteljica v Trzinu na Gorenjskem, je imenovana za def. učiteljico na c. kr. rudniški šoli v Idriji. — Na zasebni ljudski šoli kranjske industrijske držbe na Jesenicah (Gorenjsko), ki so jo otvorili 4. t. m., je nastavljen učitelj Ladislav Pospischi. — Absolvirana učiteljska kandidatinja gdč. Ana Pleškotova je imenovana za začasno učiteljico v Nadanjem selu, v Mehovem pri Novem mestu pa je nastavljena za učiteljico-voditeljico otroška vrtnarica gdč. Mara Tavčarjeva. — Gdč. Alojzija Stebi je imenovana za podučiteljico v Tinjah na Koroškem. — Absolvirana učit. kandidatinja gdč. Marija Bučarjeva je provizorično nastavljena v Starem trgu pri Ormožju. Prov. učitelj Iv. Žnidaršič v Metliki je imenovan suplantom na meščanski šoli v Krškem, na njegovo mesto pa je nastavljena gdč. Silva Fuxova. — Knezoškofjski ordinarijat v Ljubljani je imenoval namesto izstopivšega dekana Zamejca kanonika dr. Andreja Karlina za zastopnika cerkve v c. kr. mestnem šolskem svetu ter mu ob enem poveril nadzorstvo verskega pouka v ljubljanskih ljudskih šolah.

Naučni minister Hartel je nevarno obolel. Časniki poročajo, da se mu zdravje polagoma boljša.

Novega hrvaškega bana Pejačevića časte tako, da so bile na njegovega godu dan (4. t. m.) vse šole brez pouka.

Umrl je Valentin Jarc, nadučitelj v Braslovčah. R. i. p.! Za možem mož ...

*) Vsak napreden učitelj in vsaka napredna učiteljica mora biti že eo ipso naročnik, oziroma naročnica našega lista. Uredn.

*) Kdaj neki bodo tudi drugi zastopniki učiteljstva začeli izvrševati to svojo dolžnost. Uredn.